

ЗАСТОСУВАННЯ СИСТЕМНО-СТРУКТУРНОГО АНАЛІЗУ У СИСТЕМІ МОДЕЛЕЙ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНУ

Дьоміна В.М.

*Харківський національний аграрний університет ім. В.В. Докучаєва,
м. Харків*

В Україні проблема планування, а особливо стратегічного планування соціально-економічного розвитку є актуальною, оскільки кожен регіон має відзначні характеристики, що обумовлені географічними, соціально-економічними, геополітичними, етнічними та природними факторами. Тому науковий і практичний інтерес до цієї теми не випадковий: українські науковці активно проробляють теоретико-методологічні основи стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів. Сьогодні стратегічне управління розглядають, передусім, як функцію, що набуває нового змісту, збагачується коштом синтезу з гуманізованим підходом, використовує творчий, науковий, а іноді і інтуїтивний підхід. Його розглядають не як унікальний засіб досягнення успіху у регіоні, а як основу для функціонування існуючих структур. Термін «стратегічне управління», який уведений до вжитку на межі 60–70 років ХХ століття, щоб підкреслити різницю між керуванням поточним і управлінням вищого рівня, пережив період сильного впливу на практику і змінився певною «епохою застою», затримкою в розвитку.

Теоретична концепція теорії «полюсів розвитку» і «центрів росту» Франсуа Перру та Жана Будвіля припускає, що розвиток виробництва в ринкових умовах не є рівномірним у всіх галузях, а завжди можна виділити найбільш динамічні пропульсивні галузі, які стимулюють розвиток усієї економіки і являють собою «полюси розвитку». Процес концентрації виробництва зосереджує пропульсивні галузі в певному місці (регіоні) – у «центрі росту».

Розроблена модель взаємодії полюса й оточення, де конкретні території (населені пункти), які виконують в економіці регіону або країни функцію джерела інновацій, можна розглядати як центри росту. Відповідно до неї ключовим значенням у розвитку регіону є правильний вибір галузей та точок їх розвитку. Для цього на основі теоретичних побудов і аналізу емпіричних даних потрібно створити сприятливі умови шляхом активізації інвестиційної політики. Не обов'язково регіональний центр росту повинен розташовуватися на урбанізованій території. Головне, щоб він був здатний викликати подальший розвиток економічної діяльності в усій зоні свого впливу, з огляду на сучасний період зсуву акценту з регулюючої і контролюючої функцій регіональних органів влади на координуючу.

Розвиток полюсів пов'язаний з просторовою еластичністю, тобто з розглядом поширення у просторі потоків, що знаходяться у поступі, та того впливу, який вони чинять на розвиток полюсу, а зростання полюсу – на їх характер и напрямок. Такий підхід відкриває широкі можливості застосування системно-структурного аналізу і математичних методів дослідження.